

OSTOVOIMAKATSAUS 1/2026 | TULOVEROTUS

Keski- ja pienipalkkaisten ostovoimaa tuettava keventämällä palkkaverotusta

TIIVISTELMÄ

STTK:n ostovoimakatsauksessa 1/2026 tarkastellaan tuloverotuksen vaikutuksia keskipalkkaisen palkansaajan ostovoimaan.

STTK esittää, että keski- ja pienipalkkaisten palkansaajien tuloverotuksen maltillista keventämistä jatketaan. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeus tulee palauttaa ja työtulovähennystä on kasvatettava sekä kohdennettava aiempaa selkeämmin keski- ja pienituloisille.

Verokevennykset voidaan rahoittaa verorakennetta kehittämällä siten, että julkisen talouden tasapaino ei heikkene.

Katsauksessa tarkastellaan myös reaali-palkan kehitystä vuosina 2020–2027 sekä arvioidaan, milloin reaali-palkat saavuttavat elinkustannuskriisiä edeltäneen tason.

KESKEISET HAVAINNOT:

- 1 Reaalipalkat palaavat vuoden 2021 tasolle vasta vuonna 2026.
- 2 Keskipalkkaisten taloudellinen tilanne on edelleen tiukka.
- 3 Keskipalkkaisten taloutta ovat kiristäneet verovähennysten karsiminen ja omavastuiden lisääminen.
- 4 Kysyntävaje on tällä hetkellä talouskasvun suurin este.
- 5 Keski- ja pienipalkkaisten ostovoimaa tulee edelleen tukea keventämällä palkkaverotusta maltillisesti.
- 6 STTK:n esitys voidaan toteuttaa ilman, että julkinen talous heikkenee.

KÄSITTEET:

TULOVEROASTE tarkoittaa sitä, kuinka suuri osa tuloista maksetaan veroina ja pakollisina maksuina. Tuloveroaste kuvaa verojen ja maksujen todellista osuutta kaikista tuloista.

MARGINAALIVEROASTE tarkoittaa sitä, kuinka suuri osa lisätulosta menee veroihin ja pakollisiin maksuihin. Lisätulo voi muodostua esimerkiksi palkan korotuksesta, bonuksesta tai ylityöstä. Marginaali-veroaste kuvaa veroprogression jyrkkyyttä (Kuvio 1 seuraavalla sivulla).

REAALIPALKKA tarkoittaa palkan ostovoimaa, kun huomioidaan inflaatio. Se kertoo, kuinka paljon palkalla voi ostaa tavaroita ja palveluita. Reaali-palkka ei huomioi verotusta eikä palkan sivukuluja.

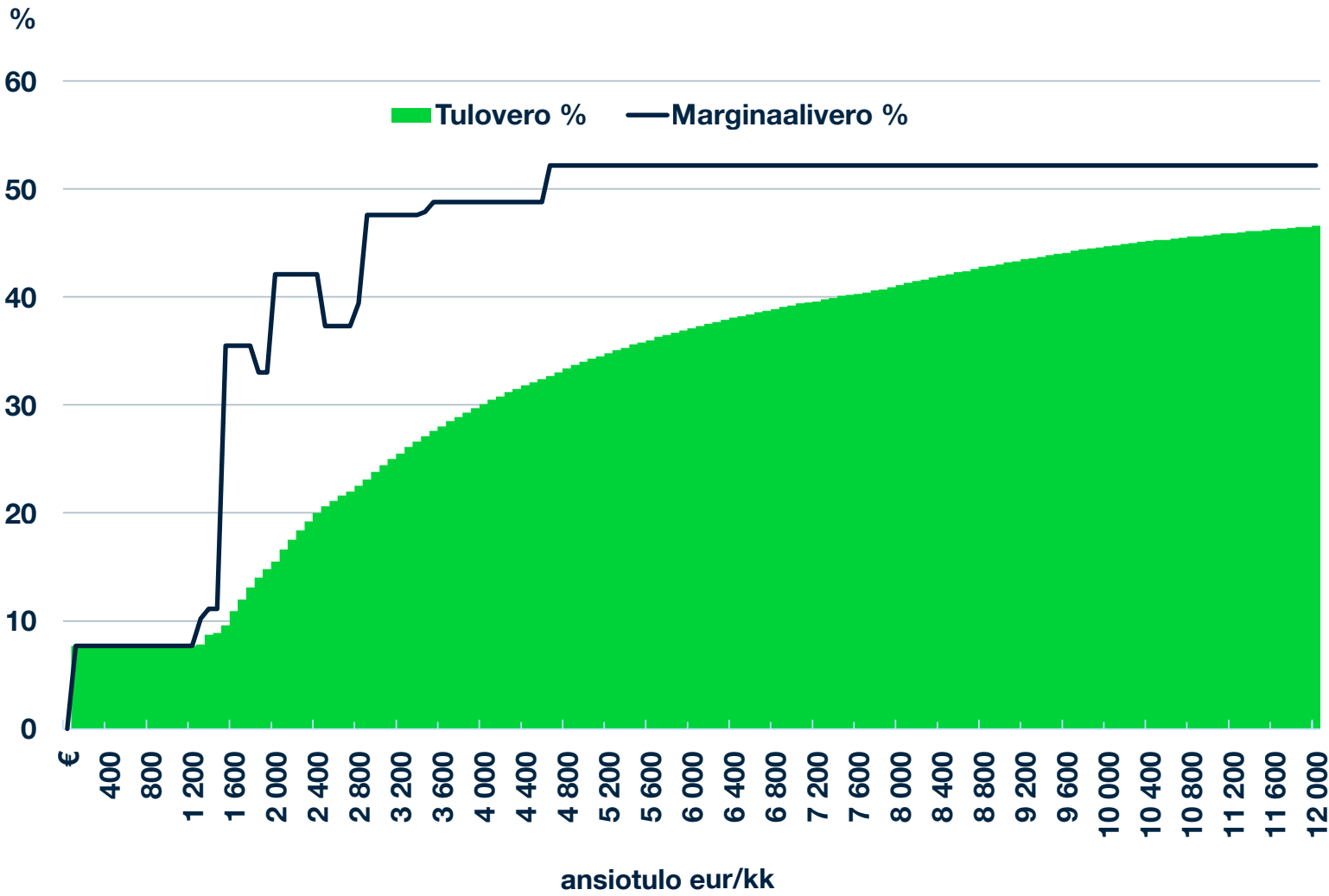
SOPIMUSPALKKA on työehtosopimuksessa sovittu palkka, josta neuvottelevat työntekijöiden ja työnantajien edustajat.

PALKKALIUKUMA tarkoittaa työehtosopimusten mukaisten korotusten lisäksi maksettavia palkankorotuksia. Siihen vaikuttavat esimerkiksi muutokset tehtävä- ja ikärakenteessa.

KESKIPALKKAISEN TALOUDESSA ON EDELLEEN TIUKKAA

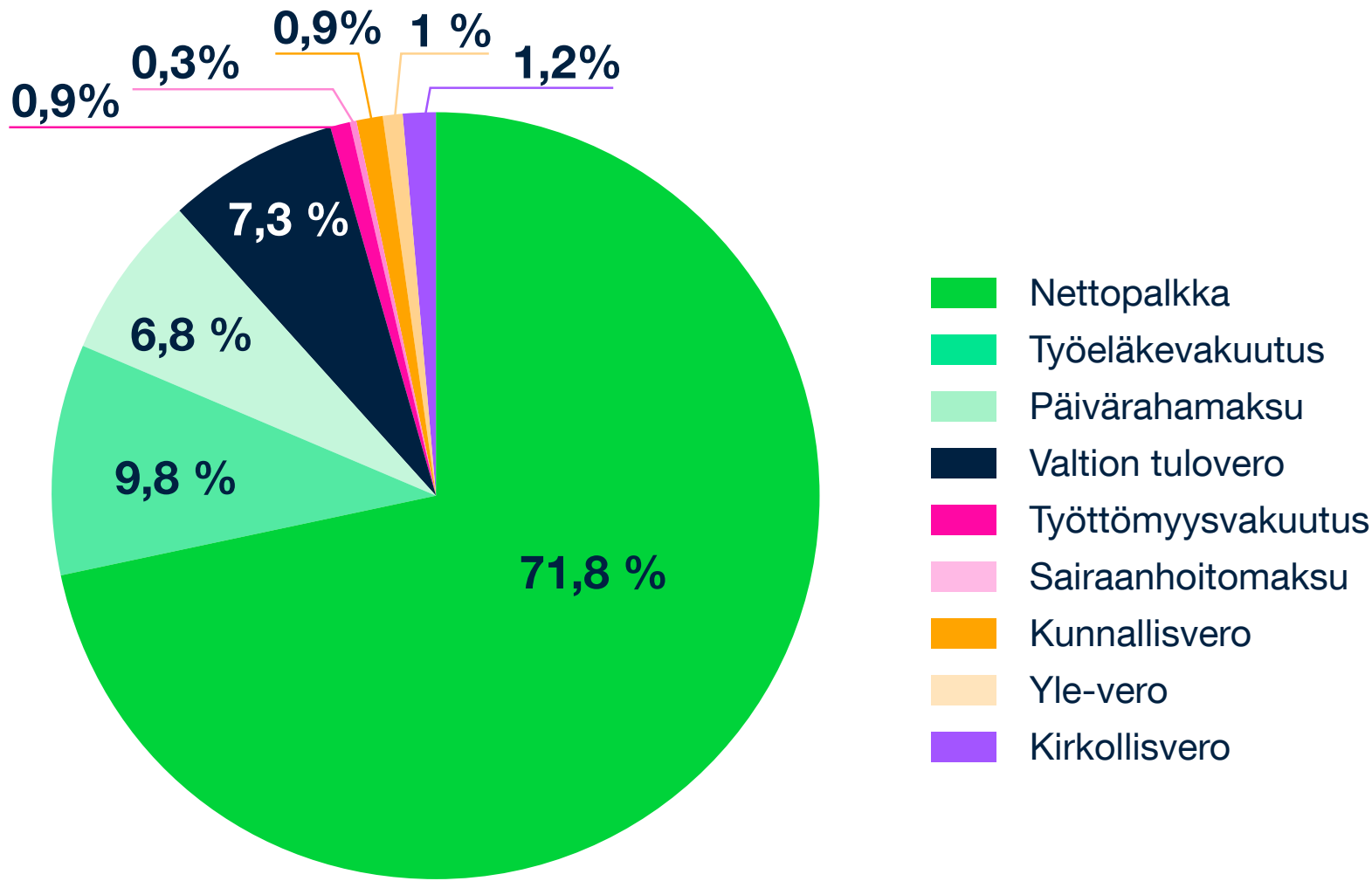
Keskipalkkaiselle 3 800 euroa kuukaudessa ansaitsevalle yksinasuvalle jää palkasta käteen 2 730 euroa. Tästä nettopalkasta hän maksaa asumisen, liikkumisen, ruoat, harrastukset, tietoliikennekulut, vaatteet, hygieniatarvikkeet, terveydenhuoltomenot jne. Lapsiperheellä kulut ovat korkeammat, koska tarvitaan suurempi asunto, mahdollisesti auto liikkumiseen. Lisäksi maksetaan muut lapsiin liittyvät kulut.

Kuvio 1. Tulovero- ja marginaaliveroprosentit 2026

Kuvio 2. Käteen jäävä tulo keskipalkkaisella 2026

Bruttopalkka 3 800 eur/kk, yksinasuva

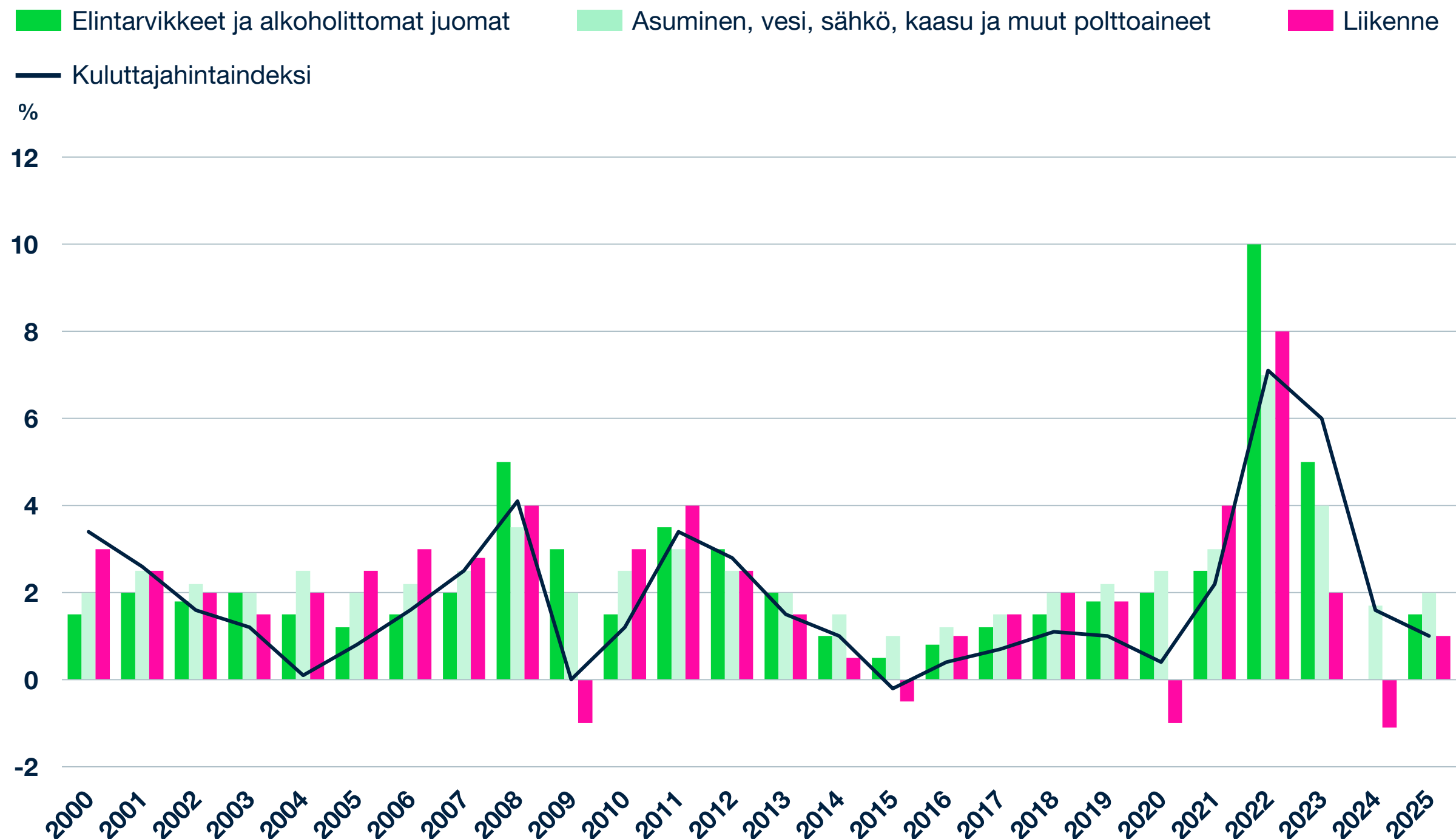
Nettopalkka 2 730 eur/kk (tuloveroaste 28,2 %)

KESKIPALKKAISEN TALOUDESSA ON EDELLEEN TIUKKAA

Keskipalkkaiset käyttävät lähes kaikki käytettävissä olevat tulonsa kulutukseen. Asuminen, ruoka, liikkuminen ja muut välttämättömyysmenot vievät noin 2/3 nettotuloista. Keskipalkkaisista toimihenkilötalouksista $\frac{3}{4}$ asuu omistusasunnoissa. Elinkustannuskriisi on lisännyt erityisesti asumisen, ruoan ja liikennöinnin sekä korkomenojen osuutta. Vaihtuviin markkinakorkoihin sidottujen asuntolainojen korot ovat nyt nollakorko aikaan verrattuna noin 2½-kertaiset. Lisäksi osa käytettävissä olevista tuloista kuluu monella lainojen lyhennyksiin. Näistä menoista säästäminen on vaikeaa. Vapaaseen kulutukseen jää vain vähän käytettävissä olevista tuloista ja säästäminen on vaikeampaa kuin ennen elinkustannuskriisiä.

Keskipalkkaisen ostovoima on herkkä hinta- ja veromuutoksille, sillä taloudelliset puskurit ovat usein pienet. Yllättävä meno voi nopeasti horjuttaa taloutta. Taloudellinen turvallisuus onkin heikentynyt merkittävästi viime vuosina ja keskipalkkaiset toimihenkilötaloudet ovat siirtyneet vaakaasta keskiluokkaisesta arjesta pysyvän epävarmuuden tilaan. Tärkeää olisi tässä tilanteessa lisätä politiikkatoimilla luottamusta tulevaisuuteen, jotta kuluttaminen virkistyisi.

Kuvio 3. Välttämättömyyshyödykkeiden hintojen nousu (%)

Lähde: Tilastokeskus

VEROVÄHENNYSTEN KARSIMINEN JA OMAVASTUIDEN KOROTTAMINEN OVAT KIRISTÄNEET KESKIPALKKAISTEN TALOUTTA

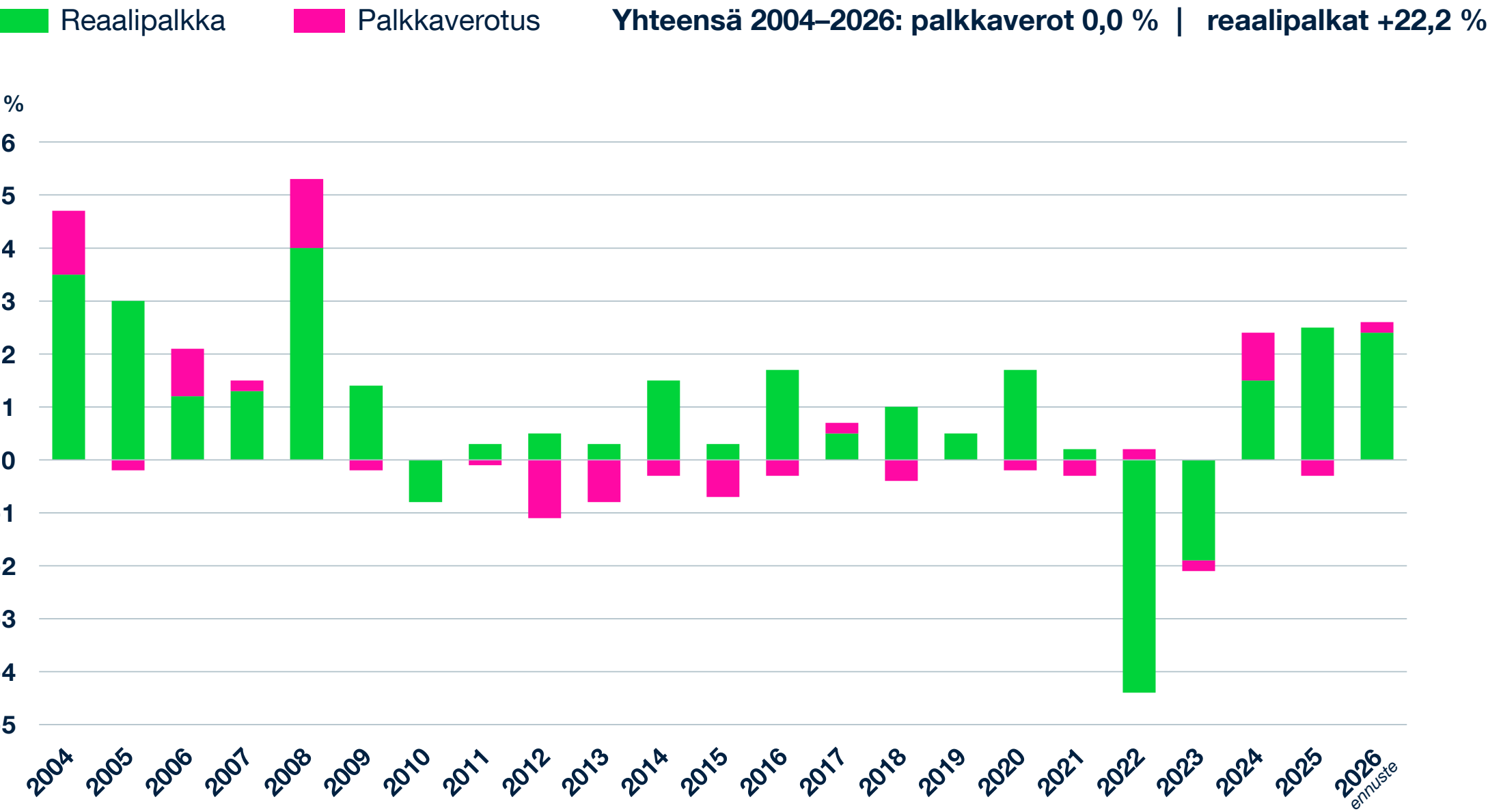
Viime vuosina useita verovähennyksiä on poistettu tai niiden omavastuuosuuksia on korotettu. Näitä ovat muun muassa: työmatkakulujen omavastuun korotus, asuntolainojen korkovähennyksen poistaminen, työhuonevähennyksen poistaminen ja työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistaminen.

Verovähennysten karsiminen ja omavastuiden lisääminen ovat kiristäneet monien keskipalkkaisten taloutta. Nämä muutokset eivät yleensä näy tuloverotuksen muutoksia koskevissa laskelmissa, koska niissä on otettu huomioon vain viranomaisvähennykset. Myös kiinteistöverojen korotukset ovat lisänneet asumiskuluja. Keskipalkkaisten ostovoimaa nämä kaikki muutokset ovat leikanneet.

Kun keskituloisten käytettävissä olevat tulot kehittyvät heikosti, yksityinen kulutus ja talous eivät kasva. Työpaikan säilymiseen liittyvät huolet, sosiaaliturvan ja terveydenhuollon leikkaukset sekä työlainsäädännön heikennykset ovat lisänneet epävarmuutta ja varautumista.

Viimeisen noin 20 vuoden aikana keskipalkkaisen ostovoima on parantunut ainoastaan reaali-palkkojen nousun kautta. Tuloverotus on säilynyt samalla tasolla jo noin 20 vuoden ajan, välillä tuloverotusta on kevennetty ja välillä kiristetty.

Kuvio 4. Palkkaverojen ja reaali-palkkojen vaikutus ostovoimaan keskipalkkaisella (v. 2025 4 058 eur/kk)

Huom! Laskelmassa on käytetty vain viranomaisvähennyksiä, eivätkä vähennyksissä tehdyt muutokset näy siinä.

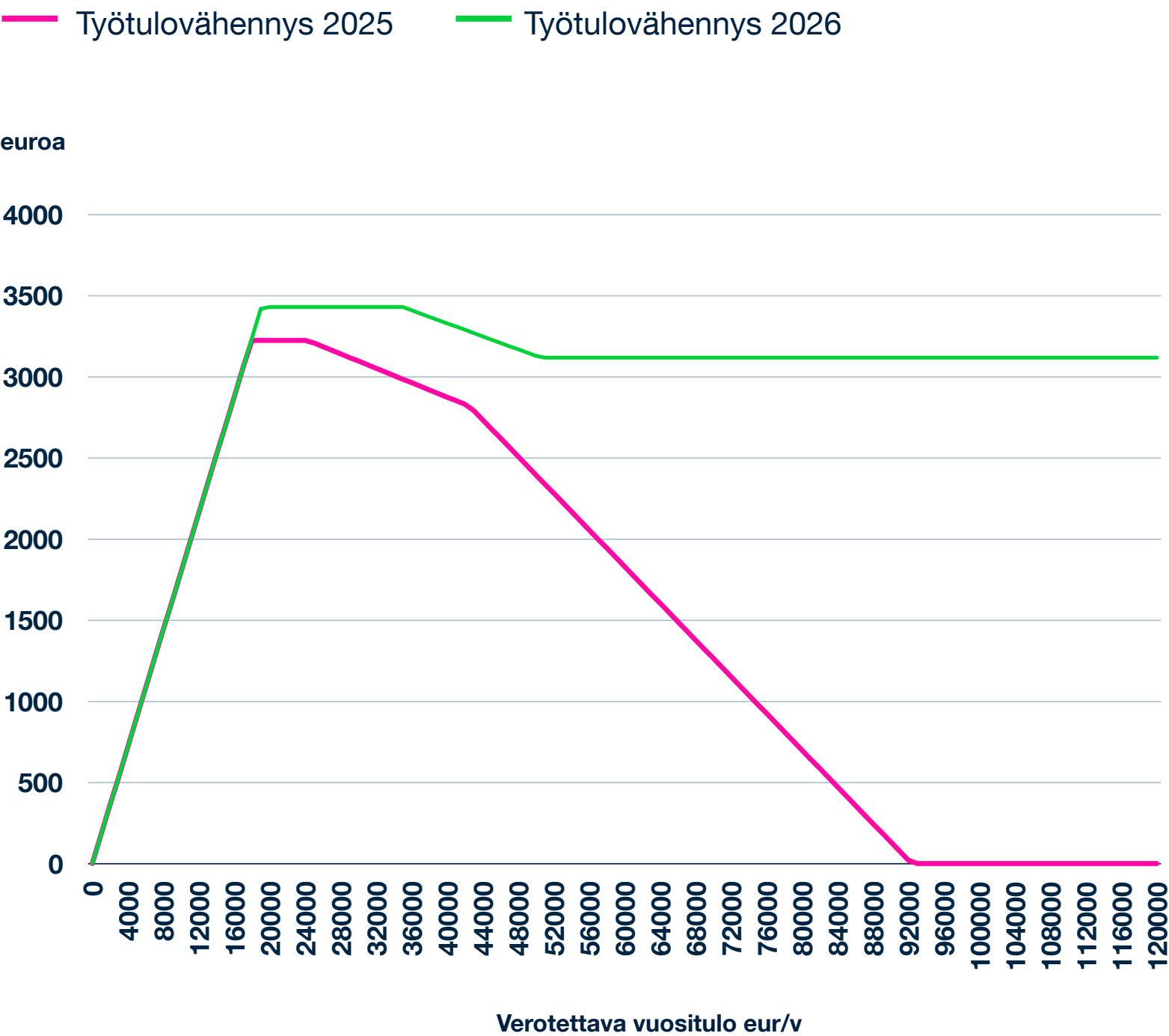
KESKIPALKKAISTEN VEROTUS ON JÄÄNYT VÄHÄLLE HUOMIOILLE

Pienipalkkaisten työn verotusta on kevennetty 1990-luvun puolivälin jälkeen työn kannustimien lisäämiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Pienipalkkaisen työn verotuksen keventäminen on ollut työllisyyden ja tulonjaon tasoittamisen kannalta myönteistä.

Viimeaikaiset tuloverokevennykset ovat kohdistuneet huomattavalta osin suurituloisille. Ylimmät marginaaliveroprosentit alenivat noin 7 prosenttiyksikköä tämän vuoden alusta. Valtion tuloveroasteikon muutokset ja työtulovähennyksen muuttaminen vuoden 2026 alusta alensivat suuripalkkaisten verotusta. Yli 100 000 euroa vuodessa ansaitsevien verotus keveni noin 400 miljoonalla eurolla tämän vuoden alusta.

Verotuksen keventäminen suurituloisia suosien ei tue kuluskysyntää yhtä tehokkaasti kuin keski- ja pienituloisille suunnatut kevennykset. Keski- ja pienituloiset ryhmät kuluttavat lähes kaikki käytettävissä olevat tulonsa. Kulutuskysynnän puute on myös talouskasvun suurin este tällä hetkellä.

Kuvio 5. Työtulovähennys 2025 ja 2026, ei lapsia

Pienipalkkaisen työn verotuksen keventäminen on ollut työllisyyden ja tulonjaon tasoittamisen kannalta myönteistä.

PALKKAVEROTUKSEN MALTILLISTA KEVENTÄMISTÄ ON JATKETTAVA JULKINEN TALOUS HUOMIOIDEN

STTK ehdottaa keski- ja pienipalkkaisten verotuksen maltillista keventämistä:

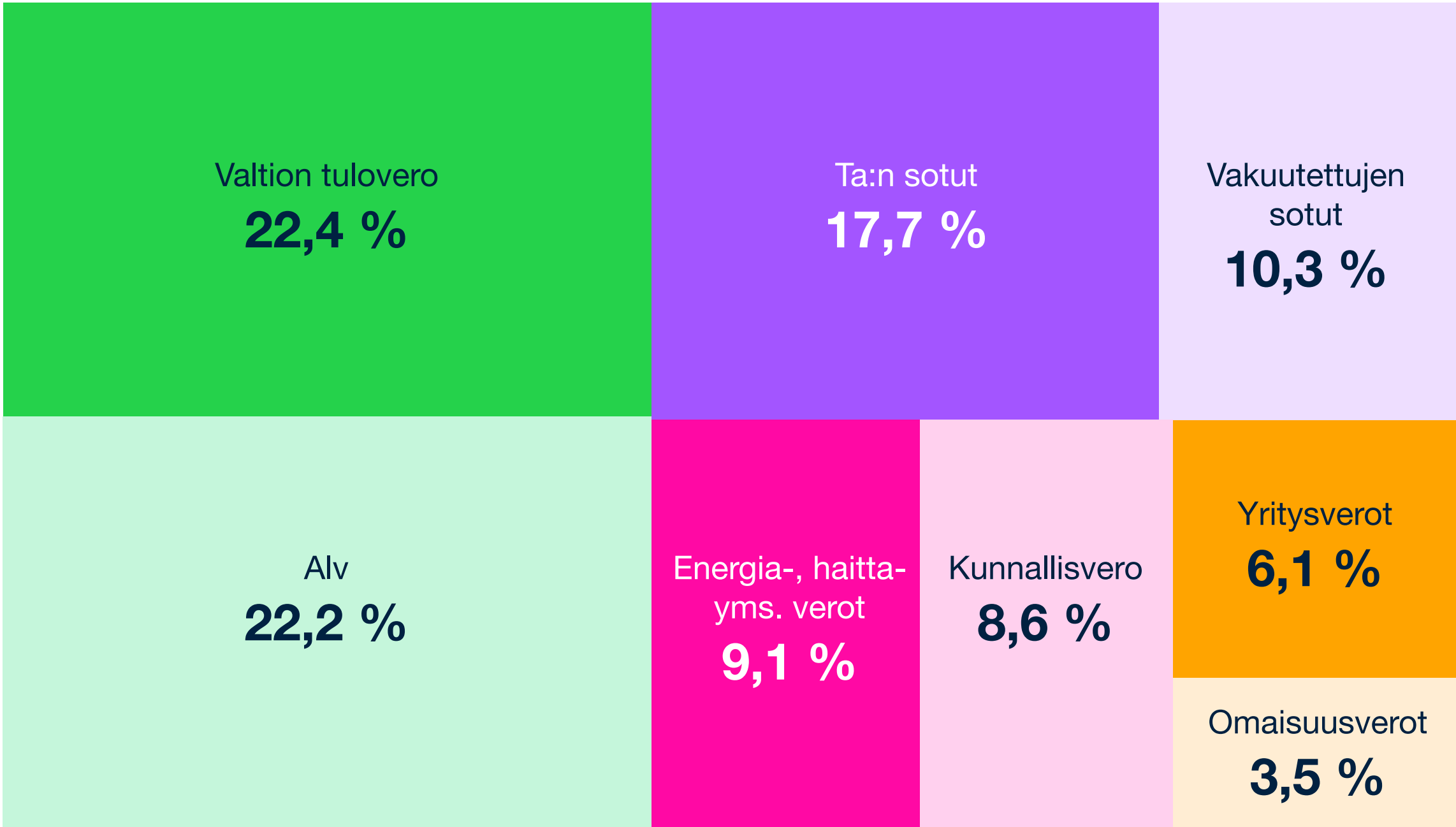
- Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeus tulee palauttaa.
- Työtulovähennystä tulee kasvattaa ja kohdentaa se selkeämmin keski- ja pienituloisille.

Rahoitus voidaan toteuttaa esimerkiksi:

- yritys- ja yhteisöveron tason palauttamisella
- listaamattomien yritysten osinkoverohuojennusta kaventamalla
- haittaverojen korotuksilla.

Keskipalkkaisen (3 800 eur/kk) palkansaajan ostovoima vahvistuisi esitettyjen veromuutosten jälkeen noin 50 eurolla kuukaudessa (n. 600 eur/v). Tämänkaltaisen verokevennys maksaisi julkiselle taloudelle arviolta 600-700 miljoonaa euroa vuositasolla. Verotuottomenetyks olisi mahdollista rahoittaa yritys- ja yhteisöveron alennuksen perumisella, listaamattomien yritysten osinkoverouudistuksella ja haittaverojen korotuksilla. Julkisen talouden tilanne on edelleen haastava ja tulevilla vaalikaudella julkista taloutta joudutaan edelleen sopeuttamaan. Todennäköistä on, että joitakin veroja on myös korotettava ja veropohjaa tiivistettävä julkisen talouden tasapainon parantamiseksi.

Kuvio 6. Verot ja maksut 2024 – yht. n. 116,3 mrd.

Lähde: Tilastokeskus

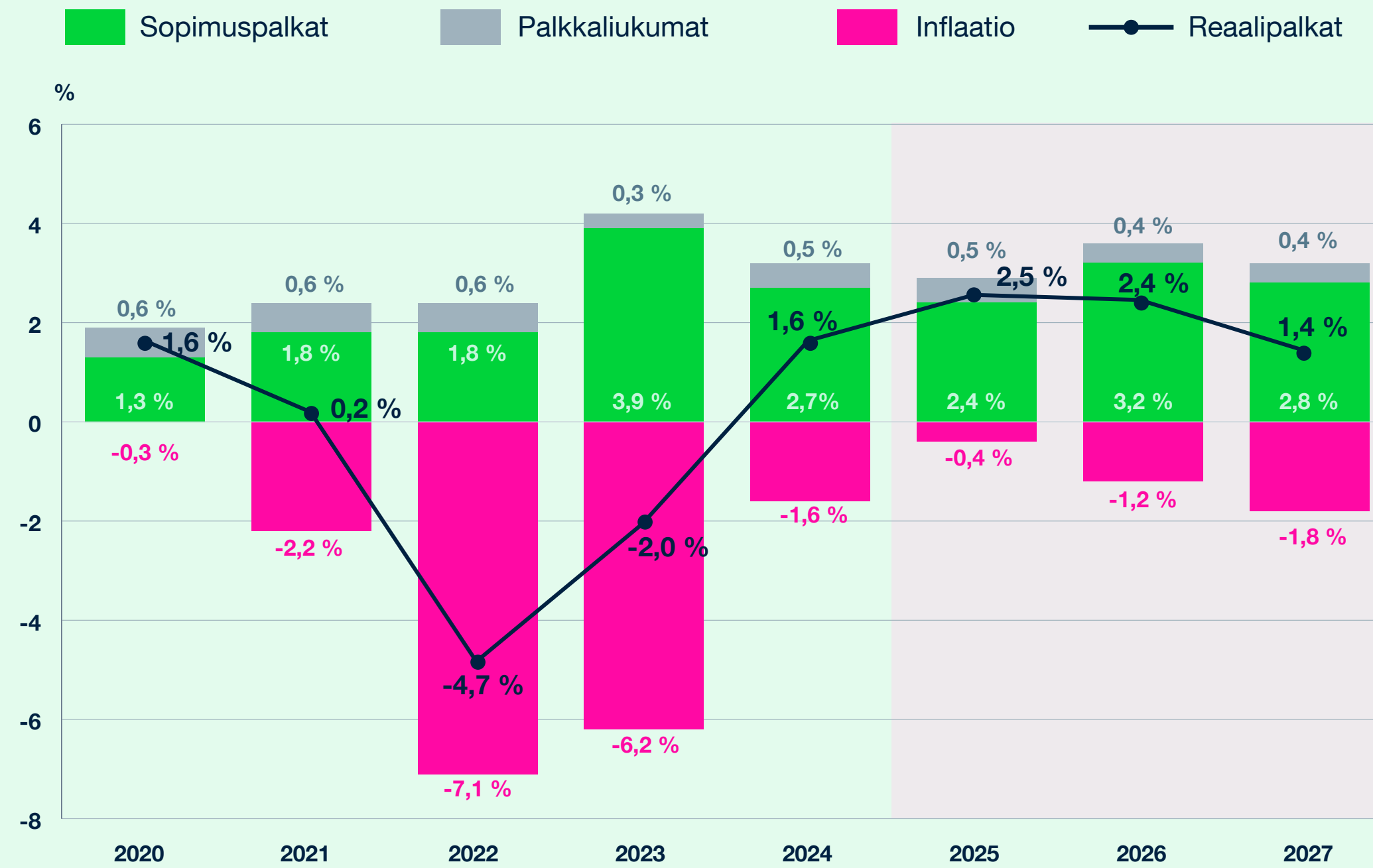
REAALIPALKAT NOUSEVAT NYT SOPIMUSPALKKKOJEN KOROTUSTEN JA MATALAN INFLAATION ANSIOSTA

Reaalipalkat laskivat vuosina 2022–2023 lähes seitsemän prosenttia. Vuonna 2024 reaalipalkat nousivat 1,3 prosenttia. Vuonna 2025 inflaatio jäi 0,4 prosenttiin ja reaalipalkat nousivat arviolta 2,5 prosenttia.

Vuonna 2026 nimellispalkkojen arvioidaan nousevan 3,6 prosenttia (sopimuskorotukset 3,2 % ja palkkaliukumat 0,4 %). Inflaation ennustetaan olevan 1,2 prosenttia, jolloin reaalipalkat kasvavat noin 2,4 prosenttia.

Vuonna 2027 nimellispalkkojen ennustetaan nousevan 3,2 prosenttia ja inflaation olevan 1,8 prosenttia, jolloin reaalipalkkojen kasvu jää noin 1,4 prosenttiin.

Kuvio 7. Reaalipalkkojen muutoksen hajotelma 2020-27

Lähteet: Tilastokeskus ja valtiovarainministeriön ennuste (talvi 2025)

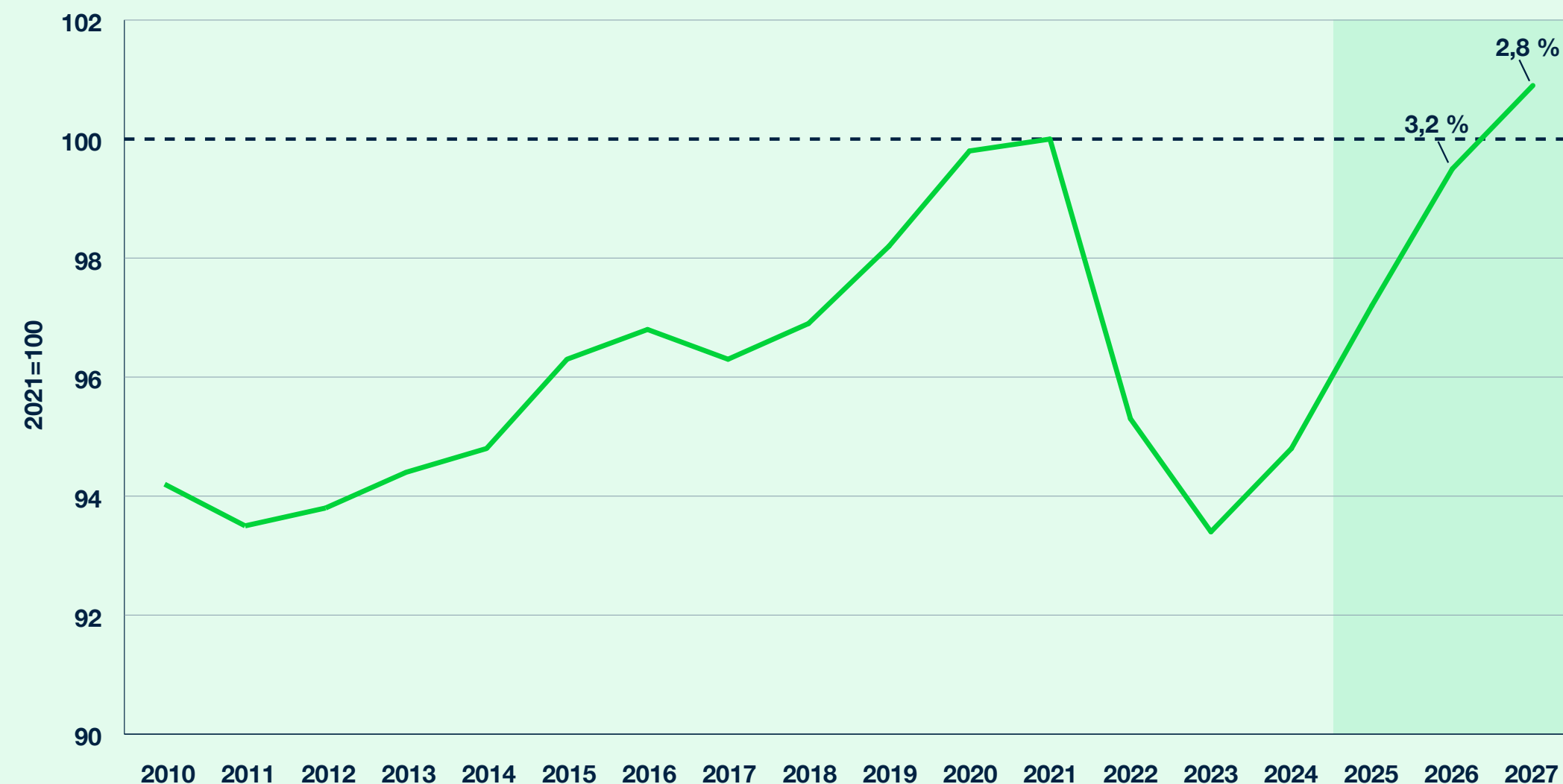
REAALIPALKAT PALAAVAT VUODEN 2021 TASOLLE VASTA VUODEN 2026 AIKANA

Reaalipalkat saavuttavat vuoden 2021 tason vuonna 2026 ja ylittävät sen selvemmin vuonna 2027.

Kumulatiivinen ostovoiman menetys vuosilta 2022–2025 jää kuitenkin pysyväksi. Keskipalkkaiselle, 3 800 euroa kuukaudessa ansaitsevalle, menetys on noin 6 000 euroa.

Yksityinen kulutus on BKT:n suurin erä, eikä talouskasvua ole syntynyt merkittävästi vuoden 2021 jälkeen, koska palkansaajien kulutusmahdollisuudet ovat olleet rajalliset.

Kuvio 8. Reaalipalkan tason kehitys 2010–2027

Vuosien 2026–2027 arvopisteet ovat palkkojen sopimuskorotuksia.

Lähteet: Tilastokeskus, valtiovarainministeriön ennuste (talvi 2025) ja STTK:n laskelmat

sttk.fi

LISÄTIETOJA:

Seppo Nevalainen
ekonomisti

seppo.nevalainen@sttk.fi
0400 798 958